

حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ

پنجاب وچ اسلام دی روشنی پھیلان تے لوکاں نوں ہدایت دی سدھی راہ سکھان والے اللہ دے نیک بندیاں تے بزرگاں وچوں حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ دا مقام بڑا اچا اے۔ اوہناں دا اصل ناں حاجی محمد اے۔ لقب نوشہ، تے گنج بخش خطاب سی۔ اوہ 1014 ہجری بمطابق 1602 عیسوی نوں موضع گھگاں والی وچ پیدا ہوئے۔ اجکل ایہہ پنڈت تحصیل بھالیہ ضلع منڈی بہاؤ الدین وچ اے۔ اوہناں دے والد حضرت علاؤ الدین غازی نے پیدل ست (7) حج کیئے۔ آخری واری حج تے جان ویلے اپنی گھر والی نوں فرمایا! ”میں حج کرن جا رہیا واں۔ میرے جان توں تھوڑے دنوں بعد ای اللہ تعالیٰ ساڈے گھر اک پتر عطا کرے گا۔ جیہڑا بڑا قسمت والا تے اللہ دا ولی ہووے گا۔ اوہناں حاجی محمد رکھنا۔“ ایہہ خوشخبری ہو کئی بزرگاں نے وی دتی سی۔ چنانچہ ولادت ویلے بچے داناں حاجی محمد رکھیا گیا۔

حضرت علاؤ الدین غازی جدوں حج توں واپس پر تے اوس ویلے حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ دی عمر پنج (5) ورہے ہو چکی سی۔ اوہناں مڈھلی تربیت اپنے والد تے چاچے شیخ رحیم الدین رحمۃ اللہ علیہ ہوراں کولوں حاصل کیتی۔ بعد وچ موضع جاگوتارڈی اک دینی درسگاہ وچوں حافظ قائم الدین کولوں قرآن، حدیث تے فقہ دی تعلیم لئی۔ ایتھوں ای قرآن پاک دی قرأت دے ست (7) معروف طریقے سیکھے۔ حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ نے ظاہری تعلیم مکمل کرن مگروں بھلوال جا کے سلسلہ قادری دے معروف روحانی بزرگ حضرت تخی شاہ سلیمان نوری حضور رحمۃ اللہ علیہ دے ہتھ اُتے بیعت کیتی۔ مرشد دی توجہ تے رہنمائی نال اوہناں نے بڑی چھیتی تصوف دیاں منزلاں طے کر لیاں۔ مرشد دے حکم مطابق مرشد نوں شہرہ تارڑاں وچ اپنا تبلیغی مرکز قائم کیتا۔

حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ دے ایسی علمی تے روحانی مرکز وچ دُور دراز توں آ کے لوک فیض حاصل کر دے سن۔ نہ صرف ہندوستان سگوں کابل، قندھار تے کشمیر دے علاقیاں وچ دی اوہناں دے مرید تے خلیفے موجود سن اوہ دن رات اللہ تے اللہ دے رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم دا پیغام گھر گھر اپڑاندے سن۔ جتھے ضرورت ہندی او تھے ایہہ نوشاہی درویش و عظیم نصیحت توں کم لیندے تے جتھے لوڑ محسوس کر دے باطن دی نظر نال لوکاں دے دل دی کیفیت بدل کے رکھ دیندے۔ بوہت ساریاں کتاباں وچ لکھیا ہو یا اے کہ اوہناں دے سوہنے اخلاق، اُچے کردار تے مٹھی گفتار توں متاثر ہو کے ہزاراں لوک اسلام دے حلقے وچ داخل ہوئے۔

حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ دی حیاتی ربی محبت تے رسول پاک صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم دے عشق وچ رنگی ہوئی سی۔ اوہ اکثر فرماندے سن کہ ”ساڈی زندگی دا طور طریقہ حضور صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم دی سنت دے مطابق اے“۔ اوہ بڑے ہمدرد، نمگسار، ملن سار، خدمت شعار تے ہس مکھ سن۔ دو جیاں نوں تکلیف وچ دیکھ کے رنجیدہ ہو جان دے سن تے ہر ویلے اوہناں نوں خوشی پچان دی کوشش کر دے۔ آئے گئے دی خدمت اپنے ہتھیں کر دے۔ اپنی روزی محنت نال کماندے جو کجھ مل جاندا اوہدے اُتے صبر شکر کر دے۔ حسد، لالچ تے خود غرضی توں بچن دی تلقین کر دے۔ ہر ویلے عاجزی تے انکساری وچ رہندے۔

توکل اوہناں دا اوڑھنا کچھو ناسی۔ دسترخوان بڑا وسیع سی۔ کوئی غیر مسلم وی آجاندا تے اوہدی پوری پوری خدمت کر دے۔ سخاوت دا ایہہ عالم سی کہ کدے کوئی سوالی خالی ہتھ نہ جاندا۔ ایسے دریا دلی تے سخاوت پاروں لوک اوہناں نوں گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ آکھدے سن۔

حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ عالماں، درویشاں تے وڈی عمر دے لوکاں دا پورا پورا احترام کر دے سن۔ نکلیاں نال خاص شفقت کر دے۔ اوہ فرمائدے سن۔ ”جیہڑا بندہ اپنے اُستاداں دا صحیح احترام کرے گا اوہو کا میابی نال منزل اُتے اپڑے گا۔“ اوہناں دے نکلے پُتر ہاشم رحمۃ اللہ علیہ دریا دل دے اُستاد مولانا عبدالحکیم سیالکوٹی نے آپ دے روحانی مرتبے دی شہرت سُنی تے ملن دی خواہش کیتی۔ اوہناں اپنے بیٹے دے نال خط وچ لکھیا کہ مولانا کیوں جے تیرے اُستاد نہیں ایس لئی میرا فرض اے کہ پہلے میں خود چل کے اوہناں کول ہوا آواں۔ جدوں اوہ سیالکوٹ اُپڑے تے مولانا عبدالحکیم سیالکوٹی اوہناں دے حسن اخلاق تے رُوحانی مرتبے توں بڑے متاثر ہوئے تے اپنے حق وچ دُعا کروائی۔

حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ دے اُن گنت مُرید سن۔ جیہڑے اوہناں دے ارشادات توں ہر ویلے فیض اُٹھاندے سن۔ اوہ مریداں نوں ہمیش بھائی یا اللہ والیو کہہ کے بلاندے سن۔ جدوں مُریداں نوں وعظ فرمائدے تے انج لگدا۔ جویں کوئی کتاں وچ مٹھا مٹھا رس گھول رہیا اے۔ اوہناں دے ایہہ وعظ پنجابی وچ ہوندے سن تاں جے لوکاں نوں آسانی نال سمجھ آسکے۔ اوہناں دی اُردو تے پنجابی شاعری وچ اسلام دی تعلیم تے چنگے اخلاق دی تلقین ملدی اے۔ آپ دے کچھ وعظ چھپ چکے نیں۔ جیہڑے پنجابی نثر دا سبھ توں پُرانا نمونہ سمجھے جاندے نیں۔ اوہناں دے وعظاں وچ قرآن مجید دے نال حدیث پاک دے احکامات تے حضور صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم دی سیرت دے جھلکارے ملدے نیں۔ ایہناں وعظاں دی روشنی وچ آج وی اسیں اپنے اخلاق تے کردار نوں اُچا کر سکے آں۔

لوکاں لئی اوہناں دی تعلیم دا خلاصہ انج اے:

اللہ نوں اک متواہد دے توں سوا کسے ہور دی عبادت نہ کرو۔

اللہ تعالیٰ دے رسول دی اطاعت کرو۔ بیہماں تے مسکیناں نال دلوں پیار کرو۔ دو جیاں دی خدمت تے مدد بناں لالچ کرو۔ وعدے دی پابندی کرو۔ اُستاداں تے بزرگاں دی عزت کرو تے لڑائی جھگڑے توں ڈور رہو۔ صفائی دا حاصل خیال رکھو۔ وقت دی قدر کرو۔

حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ دی من کھجیوں تعلیم نے معاشرتی سطح اُتے زبردست انقلاب برپا کیتا۔ اوہناں دے عقیدت مند جیہڑے نوشاہی کہلاندے نیں آج وی دُنیا دے کونے کونے وچ اسلام دی تبلیغ وچ مصروف نیں۔

اللہ دے ایس بزرگ نے 1103 ہجری برطابق 1691 عیسوی نوں وصال فرمایا۔ اوہناں دماز موضع نمل شریف تحصیل پھالیہ وچ اے۔

مشق

- 1- حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ دا اصل ناں کیہ سی تے آپ کدوں تے کتھے پیدا ہوئے؟
- 2- حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ دے مرشد کون سن تے اوہ کیہڑے سلسلے نال تعلق رکھدے سن؟
- 3- حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ نے اپنا تبلیغی مرکز کتھے قائم کیتا؟
- 4- اوہ اپنیاں مُریداں نوں کیہ آکھ کے بلاندے سن؟
- 5- حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ نے کدوں وصال فرمایا؟